

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 2216/23
9.5.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судије Сање Агатоновић, председника већа и судија Данице Косовац и Весне Секулић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Александар Павловић, адвокат из Смедеревске Паланке, Светог Саве 35, против тужене ББ из ..., чији је пуномоћник Миланка Југовић, адвокат из Смедеревске Паланке, Светог Саве 31, ради поништаја завештања, одлучујући о жалби тужене изјављеној против пресуде Основног суда у Великој Плани – Судске јединице у Смедеревској Паланци П 2950/18 од 15.3.2022. године, исправљене решењем истог суда П 2950/18 од 26.12.2022. године, у седници већа одржаној дана 9.5.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована жалба тужене и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Основног суда у Великој Плани – Судске јединице у Смедеревској Паланци П 2950/18 од 15.3.2022. године, исправљена решењем истог суда П 2950/18 од 26.12.2022. године.

ОДБИЈА СЕ као неоснован захтев тужене за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Образложење

Пресудом Основног суда у Великој Плани – Судске јединице у Смедеревској Паланци П 2950/18 од 15.3.2022. године, исправљеном решењем истог суда од 26.12.2022. године, првим ставом изреке усвојен је тужбени захтев, па је због недостатка форме поништено завештање сада покојног ВВ, бившег из ..., сачињено пред сведоцима дана 8.8.2012. године у ..., проглашено на записнику пред јавним бележником ... из Смедеревске Паланке дана 3.10.2018. године, у предмету УПП 871-2018. Другим ставом изреке, обавезана је тужена да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 97.000,00 динара.

Благовремено изјављеном жалбом тужена је побијала првостепену пресуду из свих разлога прописаних одредбом члана 373 став 1 Закона о парничном поступку (“Службени гласник РС” бр. 72/11...18/20). Трошкове другостепеног поступка одређено је тражила.

Испитујући правилност побијане пресуде сагласно овлашћењима предвиђеним чланом 386 Закона о парничном поступку, Апелациони суд у Београду је оценио да жалба тужене неоснована.

У проведеном поступку нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка у смислу члана 374 став 2 тачка 1, 2, 3, 5, 7 и 9 Закона о парничном поступку, на које другостепени суд у смислу члана 386 став 3 истог закона пази по службеној дужности, а изрека првостепене пресуде је јасна, разумљива и непротивречи сама себи и разлозима пресуде, тако да се неосновано побија и због битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 12 Закона о парничном поступку.

Према утврђеном чињеничном стању и стању у списима, парничне странке су деца сада покојног ВВ из ..., преминулог дана 2.6.2017. године. Према тексту откуцаног завештања - тестаментa пред сведоцима од 8.8.2012. године, проглашеног на записнику пред Јавним бележником ... дана 3.10.2018. године, сада покојни ВВ сачинио је писано завештање пред сведоцима у намери да расподели своју покретну и непокретну имовину, па је констатовано да је у првом браку са непарничарем ГГ рођен њихов син - тужилац АА, којем за живота оставља свој стан који је у фази реновирања, стан број 3, на адреси ... у Наведено је да тестатор жели да туженој ББ - својој ћерки из ванбрачне заједнице са непарничарем ДД, после његове смрти припадне - односно да истој оставља стан у ..., где је тестатор живео у време састављања завештања, а да новчана средстава која остану иза његове смрти жели да парничне странке – тужилац и тужена равномерно поделе. Даље је наведено да се дела имања и других некретнина, који тестатору припадају након смрти родитеља (оставина) одриче у корист свог рођеног брата – непарничара ЂЂ. Констатовано је да је тестамент сачињен дана 8.8.2012. године, у присуству сведока и да исти то својим потписима потврђују, а тестаментални сведоци су ЂЂ – рођени брат тестатора, ЕЕ и ЖЖ, који су својеручно потписали предметно завештање. Испод потписа тестаменталних сведока констатовано је да је тестамент сачинио и потписао лично сада покојни ВВ, испод чега се налази својеручни потпис и отисак прста. Тестатор - сада покојни ВВ, донео је у ... примерке већ откуцаног и припремљеног завештања, а тестаментални сведоци су се различито изјаснили у вези са њиховим и потписивањем завештаоца спорног завештања. Након смрти ВВ, пред јавним бележником ... из Смедеревске Планке у предмету УПП 871-2018 (О 802/17) покренут је поступак расправљања његове заоставштине и у том поступку је тужилац - син оставиоца, оспорио пуноважност предметног завештања, те је решењем јавног бележника ... УПП 871-2018 О број 802/2017 од 22.10.2018. године, прекинут поступак расправљања заоставштине и тужилац упућен на парницу ради утврђења да предметно завештање није пуноважно.

Према налазу вештака из области трасологије, графоскопије и балистике од 16.9.2019. године, тестатор ВВ, несумљиво није скриптер спорног потписа на своје име на спорном документу - пименом тестаменту сачињеном пред сведоцима од дана 8.8.2012. године, односно завешталац није својеручно потписао тестамент. Поређењем спорног и неспорних потписа тестатора из времена од пре и након сачињавања предметног завештања, утврђена је потпуна различитост по свим општим карактеристикама рукописа – потписа, пре свега по форми потписа, нагибу графема, калибрацији графема, диктусу, брзини исписивања, што све указује да сада покојни ВВ

није скриптер спорног потписа. Према изјашњењу истог вештак на примедбе тужене од 11.1.2020. године, спорни документ – предметно завештање вештак је анализирао уз коришћење потребне опреме, метода и рачунарског програма, а верна копија доброг квалитета је довољна за вештачење уколико је адекватана, те да је у конкретном случају утврдио потпуну различитост по свим општим карактеристикама – рукописа потписа, због чега није вршена анализа индивидуалних карактеристика.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања и стања у списима, првостепени суд је применом одредби чланова 85, 113, 164, 165 и 168 Закона о наслеђивању у вези са одредбом члана 231 Закона о парничном поступку закључио да предметно завештање сада покојног ВВ исти није својеручно потписао, као и да нису испуњени услови у погледу форме таквог облика завештања, јер тужилца није доказала да је завешталац – сада покојни ВВ пред истовремено присутна два сведока – подобра да буду тестаментални сведоци у конкретном случају, изјавио да је тестамент прочитао и да је исти његова последња воља, те да је пред сведоцима лично потписао предметно завештање, а да су потом и сведоци исто потписали. Следом наведеног, првостепени суд је оценио да законска процедура није била испошована у битном - потписивање завештаоца пред сведоцима, а након тога континуирано, временски готово истовремено потписивање од стране два сведока који су подобни да буду тестаментални сведоци, па је усвојио тужбени захтев и поништио предметно завештање. Првостепени суд је оценио да сведок ЂЂ - рођени брат завештаоца, као лице у другом степену побочног сродства са тестатором није подобан да буде завештајни сведок у конкретном случају. Првостепени суд је оценио да тужена није доказала тврдњу да је завешталац имао повреду ручног зглоба, а да отисак прста не може заменити потпис завештаоца који зна да чита и пише, а због евентуалне повреде није у могућности да се потпише, а та околност није ни наведена у завештању.

По оцени Апелационог суда првостепени суд је на правилно и потпуно утврђено чињенично стање правилно применио материјално право, дајући за своју одлуку разлоге које у целости прихвата и Апелациони суд сходно члану 396 став 2 Закона о парничном поступку на исте упућује.

Неосновано се жалбом указује на учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 12 и члана 374 став 1 у вези са чланом 8 Закона о парничном поступку - да чињенице битне за доношење правилне одлуке нису потпуно и правилно утврђене, што је довело и до погрешне примене материјалног права.

У смислу одредбе члана 8 Закона о парничном поступку, суд по свом уверењу одлучује које ће чињенице узети као доказане а на основу савесне и брижљиве оцене сваког доказа засебно и свих доказа заједно, као и на основу резултата целокупног доказног поступка. При оцени доказа суд нема обавезу да се руководи формалним правима, односно ограничењима, али је дужан да сваки доказ засебно и потом све доказе заједно оцењује у складу са правилима логичког закључивања, опште познатим чињеницама и оним што је животно прихватљиво. Правилној оцени исказа сведока, као и сваког другог доказа, претходи анализа садржине исказа у контексту оних чињеница које су суду потребне као релевантне за доношење одлуке, при чему искази могу бити уопштени или конкретни и детаљни, док оцена доказа зависи између осталог и од тога да ли су сведоци заинтересовани за исход спора. Следом наведеног, жалбени наводи да

првостепени суд није добро оценио изведене доказе - исказе сведока ЂЂ – који је рођени брат завештаоца и сходно члану 113 Закона о наслеђивању не може бити завештајни сведок, као и сведока ЕЕ и ЖЖ у погледу хронолошке анализе и узajмне везе са другим доказима нису од утицаја на чињенично стање битно за доношење правилне одлуке.

Без утицаја су жалбени наводи да је првостепени суд учинио битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374 став 1 Закона о парничном поступку, указивањем да је током поступка дошло до промене поступајућег судије, а да судија који је преузео поступање у овом предмету није поново изводио доказе, већ су само прочитани записници о већ изведеним доказима, као и да првостепени суд није одлучио о предлогу тужене да се здруже списи истог суда Р 11/82 ради увида.

Одредбом члана 331 Закона о парничном поступку прописано је да, ако се рочиште држи пред измењеним већем, односно судијом појединцем, главна расправа мора да почне изнова, али суд може да донесе одлуку да се поново не саслушавају странке, сведоци и вештаци и да се не врши нов увиђај, већ да се прочитају записници о извођењу ових доказа.

Према стању у списима на рочишту одржаном дана 15.3.2022. године, првостепени суд је применом члана 331 Закона о парничном поступку донео решење да због промене поступајућег судије главна расправа почиње изнова и да се на сагласан предлог парничних странака прочитају записници са већ изведеним доказима, што је и учињено, а пуномоћници парничних странака су се сагласили да немају нових доказних предлога, те исте нису ускраћене за процесно право расправљања о изведеним доказима. Првостепени суд је дана 14.5.2021. године, затражио да се здруже списи истог суда Р 11/82 ради увида, а према службеној белешци од дана 4.6.2021. године, након извешене провере исти није пронађен у архиви суда.

Неосновано се жалбом указује на погрешну примену материјалног права у погледу основаности тужбеног захтева.

Одредбом чланом 85 Закона о наслеђивању („Службени гласник РС“, број 46/95, 101/03 – одлука УС, 6/15), прописано је да завешталац који зна да чита и пише може завештање сачинити тако што ће пред два сведока изјавити да је већ сачињено писмено прочитао, да је то његова последња воља и потом се на писмену својеручно потписати (став 1). Сведоци се истовремено потписују на самом завештању, а пожељно је да се назначи њихово својство сведока (став 2). Истим законом прописано је и да је завештање рушљиво, између осталог, ако га је сачинио онај ко није имао завештајну способност и ако при сачињавању завештања нису поштовани облик и услови одређени законом (члан 164). Поништај се може захтевати у року од једне године, и то ако је завештање рушљиво због завештајне неспособности - од дана сазнања за постојање узрока рушљивости (члан 169 став 1), а ако је рушљиво због повреде облика и непоштовања услова одређених законом – од дана сазнања за завештање (члан 170. став 1). У оба случаја прописан је и објективни рок од 10 година за поништај завештања, који тече од проглашења завештања, с тим што субјективни рок од једне године не може почети да тече пре проглашења завештања (члан 169 став 2 и 170 став 2).

Правно дејство може да произведе само такво завештање које је, слободно изражавајући своју вољу, сачинило завештајно способно лице у једном од облика који су прописани законом и чија је садржина сагласна позитивним прописима и правилима морала, па недостатак било којег од ових елемената у време завештања чини завештање непуноважним.

Поступак сачињавања писменог завештања пред два сведока регулисан је цитираном одредбом члана 85 Закона о наслеђивању и захтева строгу формалност при сачињавању. За пуноважност овако сачињеног тестаментa потребно је да је завешталац већ састављен текст прочитао и да је пред оба сведока изјавио да је то његово завештање, да га својеручно потпише пред сведоцима, који одмах за њим, један за другим потврђују аутентичност завештаоачевог потписа и изјаву да признаје то завештање за своју последњу вољу. На тај начин признао је завештање као избор своје воље, а улога сведока је у потврђивању управо тог признања и потврђивању њиховог својства сведока који су присуствовали том чину. Имајући у виду наведено, без утицаја су жалбени наводи тужене да је приликом сачињавања предметног завештања испоштована форма, посебно имајући у виду изјаве сведока завештања, који су контрадикторни у погледу тога ко је био присутан и ко је, када и на који начин потписао завештање.

Неосновано је жалбено указивање на битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374 став 1 у вези са чланом 271 Закона о парничном поступку у погледу прихватања налаза вештака за област трасологије, графоскопије и балистике који је вештачио потпис завештаоца – сада покојног ВВ на фотокопији завештања.

Вештачење у поступку у складу са чланом 259 Закона о парничном поступку треба да послужи томе да се спорне чињенице разјасне и расправе на начин који ће бити заснован на конкретним показатељима и мерилима, а ради поуздане оцене о спорном питању, ако је потребно стручно знање којим суд не располаже, па како је према стању у списима, током првостепеног поступка судски вештак из области трасологије, графоскопије и балистике у свом налазу јасно навео да сада покојни ВВ несумњиво није скриптер спорног потписа, по оцени Апелационог суда, правилно је првостепени суд закључио да је дати налаз вештака у свему правиан и базиран на знању из области за коју се вештачи, а тужена није предложила контролно вештачење.

Следом изнето, по оцени Апелационог суда правилно је првостепени суд у складу са одредбама члана 83, 85 став 1 Закона о наслеђивању оценио да предметно завештање није сачињено на начин предвиђен одредбом члана 85 Закона о наслеђивању у погледу обавезне форме за писмено завештање пред сведоцима. Завешталац није потписао завештање, а како је пуноважност завештања била условљена стављањем потписа завештаоца, исто није пуноважно. Првостепени суд је ценио околност да тужена током поступка није доставила доказе на околности повреде ручног зглоба руке завештаоца у погледу немогућности потписивања и правилно је оценио да исто није од утицаја на одлуку суда, јер је завешталац могао да користи и друге облике завештања ради располагања својом имовином за случај смрти уколико није био у могућности да сачини писмено завештање пред сведоцима у свему како то закон прописује.

Апелациони суд је ценио и остале жалбене наводе али их посебно не образлаже, јер су без утицаја на могућност другачијег пресуђења.

Правилном применом чланова 153, 154 и 163 Закона о парничном поступку, првостепени суд је одлучио о трошковима парничног поступка чију висину је определио сагласно одредбама Адвокатске тарифе и Таксене тарифе важећим у време пресуђења.

На основу изложеног применом члана 390 у вези са чланом 387 став 1 тачка 2 и применом члана 401 тачка 2 Закона о парничном поступку одлучено је као у првом ставу изреке ове пресуде.

Како тужена није успела у жалбеном поступку то је применом члана 165 став 1 у са чланом 153 Закона о парничном поступку њен захтев за накнаду трошкова другостепеног поступка одбијен као неоснован одлуком садржаном у другом ставу изреке.

Председник већа-судија
Сања Агатоновић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић